EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 11.9.2007
COM(2007) 512 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Trešais gada ziņojums par migrāciju un integrāciju

SATURS

1. IEVADS

2. IMIGRANTI ES

3. KOPĒJAS IMIGRĀCIJAS POLITIKAS VEIDOŠANA UN ES TREŠO VALSTU PILSOŅU INTEGRĀCIJAS PROGRAMMA

4. VALSTU INTEGRĀCIJAS POLITIKU TENDENCES

5. SECINĀJUMI

Pielikums (informācijai): Kopsavilkuma ziņojums par integrācijas politiku ES-27 valstīs.

1. IEVADS

Gada ziņojumi[1] par migrāciju un integrāciju analizē darbības, kas veiktas attiecībā uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanu un integrāciju valstu, un ES līmenī, sniedzot pārskatu par politikas attīstības tendencēm un palīdzot izvērtēt un stiprināt integrācijas pasākumus.

Pagājušajā gadā debates par integrāciju pastiprinājās ES un valstu līmenī. Arvien vairāk dalībvalstu īsteno jaunu integrācijas politiku un pielāgo stratēģijas, kas balstītas uz iepriekšēju pieredzi.

Trešajā gada ziņojumā iekļautas galvenās attīstības tendences līdz 2007. gada jūnijam[2]. Pielikums "Kopsavilkuma ziņojums par integrācijas politiku 27 ES dalībvalstīs", kas sagatavots sadarbībā ar integrācijas nacionāliem kontaktpunktiem[3], sniedz pārskatu par visu 2005. gadu un 2006. gada pirmo pusi.

2. IMIGRANTI ES

2006. gada janvārī trešo valstu pilsoņu skaits, kas dzīvo ES, bija aptuveni 18,5 miljoni, t.i., 3,8% no kopējā gandrīz 493 miljonu iedzīvotāju skaita[4]. Imigrācija joprojām ir ES demogrāfiskā pieauguma galvenais elements, un pozitīva neto migrācija ir reģistrēta vairumā dalībvalstu[5]. Neto migrācija, kas svārstās no 0,5 miljoniem līdz 1 miljonam gadā deviņdesmitajos gados, kopš 2002. gada ir pieaugusi līdz līmenim, kas svārstās no 1,5 līdz 2 miljoniem .

Iebraukšanas tipoloģija dalībvalstīs būtiski atšķiras. Ģimeņu atkalapvienošanās ir ievērojama dažās valstīs, piemēram, Austrijā, Francijā vai Zviedrijā, citās dalībvalstīs - Īrijā, Spānijā, Portugālē un Apvienotajā Karalistē - ir liels ar darbu saitīts imigrantu procents[6]. Svarīga regulēšana notika Spānijā, bet Francija, Vācija un Nīderlande izvēlējās konkrētu imigrantu grupu ierobežotu regulēšanu.

Daudzskaitlīgākās trešo valstu imigrantu grupas ES ir no Turcijas (2,3 miljoni), Marokas (1,7 miljoni), Albānijas (0,8 miljoni) un Alžīrijas (0,6 miljoni). Tomēr ārvalstīs dzimušu pilsoņu skaits dažās dalībvalstīs, piemēram, Francijā, Zviedrijā, Nīderlandē un Apvienotajā Karalistē, ir lielāks nekā trešo valstu pilsoņu skaits, jo daudzi imigranti ieguva uzņēmējvalsts pilsonību.

3. KOPĒJAS IMIGRĀCIJAS POLITIKAS VEIDOŠANA UN ES TREŠO VALSTU PILSOŅU INTEGRĀCIJAS PROGRAMMA

Trešo valstu pilsoņu integrācija ir abpusējas savstarpējas pielāgošanās process, kurā iesaistīta gan sabiedrība, kas uzņem imigrantus, gan paši imigranti, un būtisks faktors, kas ļauj izmantot visus ieguvumus no imigrācijas. Kā uzsvērts paziņojumā „Vispārējā pieeja migrācijas

---

1 Pirmais gada ziņojums COM(2004) 508 tika publicēts 2004. gada jūlijā un otrais ziņojums SEC(2006) 892 2006. gada jūnijā.

2 Ziņojumā ņemti vērā Padomes 2007. gada jūnija secinājumi, Padomes dokuments 6706/07.

3 Komisija izveidoja integrācijas nacionālo kontaktpunktu tīklu pēc 2002. gada oktobra Tieslietu un iekšlietu padomes secinājumiem.

4 Avots: *Eurostat*. Lai gan Rumānija un Bulgārija pievienojās ES 2007. gadā, to pilsoņi šajā aplēsē ir ņemti vērā kā ES pilsoņi.

5 Izņemot Igauniju, Latviju, Lietuvu, Poliju un Nīderlandi. *Eurostat*, Statistika fokusā, Iedzīvotāji un socialie apstākļi, 1/2006.

6 Starptautiskās migrācijas pārskats, Gada ziņojums 2006 OECD.

jautājumiem un tās attīstība gada laikā: ceļā uz visaptverošu Eiropas migrācijas politiku[7]", **saikni starp legālās migrācijas politiku un integrācijas stratēģiju** jāturpina īstenot.

Tiesiskā regulējuma konsolidēšana, kas attiecas uz trešo valstu pilsoņu uzņemšanas un uzturēšanās nosacījumiem, ir būtiska, lai īstenotu saskaņotu ES pieeju integrācijai. Jau pastāv tiesību akti, kas attiecas uz ģimeņu atkalapvienošanu, pastāvīgajiem iedzīvotājiem un trešo valstu pilsoņu vai bezvalstnieku atzīšanu par personām, kurām vajadzīga starptautiska aizsardzība[8]. Atkarībā no tiesību instrumenta tie atzīst tādas tiesības kā, piemēram, piekļuve nodarbinātībai un izglītībai/mācībām un tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi[9]. Šo tiesisko regulējumu papildina ES antidiskriminācijas tiesību normas[10].

Paziņotais Komisijas legālās migrācijas[11] politikas plāns, Komisijas priekšlikumi par vispārīgo pamatdirektīvu, kas nosaka viesstrādnieku ES pamattiesības, un par direktīvu, kas nosaka augsti kvalificēto darbinieku ieceļošanas un uzturēšanās noteikumus, ir sagaidāmi tuvākajā laikā[12].

Starptautiskas aizsardzības saņēmējiem vajadzīgi individuāli integrācijas pasākumi, ņemot vērā tieši viņu stāvokli. Šo aspektu apspriedīs saistībā ar Zaļo grāmatu par topošo kopējo Eiropas patvēruma sistēmu[13].

3.1 Trešo valstu valstspiederīgo integrācija ES

Eiropadome 2004. gadā pieņēma **Hāgas programmu** brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā[14]. Tā uzsvēra nepieciešamību pēc valstu integrācijas politikas un ES darbību, kas pamatotas uz kopīgiem principiem, lielākas saskaņotības.

Padome pieņēma **ES imigrantu integrācijas politikas kopējos pamatprincipus** (kopējie pamatprincipi)[15] un 2005. gada septembrī Komisija ierosināja **Kopējo integrācijas programmu**, kas nodrošina trešo valstu valstspiederīgo integrāciju ES[16]. Tās stūrakmeņi ir konkrēto pasākumu priekšlikumi, lai praktiski īstenotu integrācijas Kopīgos pamatprincipus ES un valstu līmenī[17]. Turklāt kopējā integrācijas programma paredz ES atbalsta mehānismus, lai veicinātu šo procesu, veidojot īpašu Eiropas pieeju integrācijai, sadarbojoties un apmainoties ar labu praksi.

---

7 COM(2006) 735

8 Padomes Direktīva 2003/86 par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos, Padomes Direktīva 2003/109 par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji un Padomes Direktīva 2004/83 par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu. Tiesību akta projekts attiecināt noteikumus par pastāvīgajiem iedzīvotājiem uz personām, kas saņem starptautisku aizsardzību, COM(2007) 298.

9 Pētījums par valstu pasākumu, lai transponētu direktīvas par patvērumu un imigrāciju, atbilstību būs pieejams 2008. gadā.

10 ec.europa.eu/employment_social/fundamental_rights/legis/legln_en.htm

11 COM(2005) 669.

12 Komisija arī nāks klajā ar tiesību aktu priekšlikumiem attiecībā uz sezonas darbiniekiem un algotiem praktikantiem 2008. gadā un par darbiniekiem, kas pārcelti darbā citā uzņēmuma struktūrā, 2009. gadā.

13 COM(2007) 301.

14 Padomes dokuments 16054/04.

15 Padomes dokuments 14615/04.

16 COM(2005) 389.

17 Eiropas Parlaments, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Reģionu komiteja savos attiecīgajos atzinumos ir paudušas atbalstu ES integrācijas pasākumiem.

Padomes secinājumos par Kopējo integrācijas programmu atbalstītas programmas galvenās nostādnes un uzsvērta vajadzība turpināt uzlabot kopēju pieeju integrācijas politikai un pasākumiem[18]**.**

Integrācijas kontaktpunktu tīkls tagad arī paredz aktīvu visu dalībvalstu piedalīšanos. Tas ir kļuvis par efektīvu mehānismu, lai apmainītos ar informāciju un noteiktu prioritārās jomas, tam ir liela nozīme, lai panāktu, ka pasākumi valstu un ES līmenī ir savstarpēji pastiprinoši.

Politiķiem un praktiķiem paredzētās integrācijas rokasgrāmatas[19], kas sagatavotas sadarbībā ar integrācijas kontaktpunktu tīkliem un reģionālajām/vietējām iestādēm, kā arī ieinteresētajām personām no NVO, veicina informācijas un labas prakses apmaiņu. Pirmais šīs rokasgrāmatas izdevums (2004. gads) ietvēra ievadinformāciju par jaunieceļojušiem imigrantiem un atzītiem bēgļiem, pilsonisko līdzdalību un indikatoriem. **Otrais izdevums** (2007. gads) pievēršas citiem būtiskiem jautājumiem, kas izstrādāti kopējos pamatprincipos: iekļaušanai un integrācijas infrastruktūrai, izvērtē veiksmīgas integrācijas stratēģijas īstenošanas mehānismus dažādās politikas jomās; mājokļiem pilsētvidē un ekonomiskai integrācijai, norādot uz iegūto pieredzi šajās jomās. Trešais izdevums plānots 2009. gadā.

Saskaņā ar Hāgas programmu Komisija veido plaši pieejamu **tīmekļa vietni**, lai palīdzētu veicināt strukturētu pieredzes un informācijas apmaiņu par integrāciju. Tā sāks darboties 2008. gadā.

Lai izstrādātu efektīvu integrācijas politiku būtisks priekšnoteikums ir vispusīga pieeja, iesaistot interesentu grupas visos līmeņos, kā noteikts Hāgas programmā. Būtisks solis bija uzsākt starptautiskās sadarbības procesu vietējā līmenī, sadarbojoties iestādēm, privātiem uzņēmumiem un pilsoņu sabiedrībai, ietverot arī migrantu apvienības, ar konferenci Pilsētu integrēšana", kas notika 2006. gada oktobrī Roterdamā[20]. **Eiropas integrācijas forumā** pulcēsies ES līmenī sapulcinātie integrācijas jomā aktīvie dalībnieki. ES jumtorganizācijas ar dalībniekiem daudzās dalībvalstīs, veiks pieredzes apmaiņu un ieteikumu izstrādi, visu to publicējot integrācijas tīmekļa vietnē.Lai turpinātu politiskās debates, kas aizsākās integrācijas ministru konferencē Groningenā 2004. gadā, **notika ES dalībvalstu integrācijas ministru neformāla sanāksme** Potsdamā 2007. gada maijā. **Padomes secinājumi attiecībā uz integrācijas politikas stiprināšanu ES, veicinot vienotību dažādībā** tika pieņemti 2007. gada jūnijā kā turpinājums šim pasākumam.**3.2 Integrācijas iekļaušana**

Pamatojoties uz ES integrācijas pasākumiem, kas balstīti uz kopējiem pamatprincipiem, un kā turpinājums konkrētu darbību ieteikumiem ES līmenī, kas ierosināti Kopējā integrācijas programmā, Komisija izstrādāja saskaņotāku pieeju integrācijai. Integrācijas iekļaušana kļūst par neatņemamu sastāvdaļu dažādu ES politikas jomu veidošanā un īstenošanā

Lai veicinātu imigrācijas, ieskaitot integrācijas mērķu, iekļaušanu Komisijas iniciatīvās, tika izveidota **Komisāru grupa migrācijas jautājumos**, apvienojot visās saistītās politikas jomas[21].

Nodarbinātība ir integrācijas procesa galvenā sastāvdaļa, un tā ir izšķiroši nozīmīga imigrantu integrācijai darba tirgū , lai sasniegtu Lisabonas mērķus attiecībā uz izaugsmi un

---

18 Padomes dokuments 14390/05.

19 ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/immigration/integration/doc_immigration_integration_en.htm

20 Nākošo pasākumu organizēs Eiropas pilsētu tīkls *Eurocities* 2007. gada rudenī Milānā.

21 ec.europa.eu/commission_barroso/frattini/doc/2006/pr_30_08_06_en.pdf

darbavietām. Eiropas Nodarbinātības stratēģijas sakarā, integrētajās vadlīnijās dalībvalstis aicinātas apsvērt imigrantu integrāciju ES darba tirgos[22]. Komisija uzrauga valstu reformu programmu ietekmi, izmantojot ar gada kopīgos ziņojumus par nodarbinātību, un mudina dalībvalstis precīzāk formulēt imigrantu integrāciju darba tirgū nodarbinātības politikā[23]. Augsta līmeņa darba grupa jautājumos par etnisko minoritāšu sociālo integrāciju un to neierobežotu pieeju darba tirgum tika izveidota, lai analizētu darba tirgus barjeras un apmainītos ar labu praksi.

Imigranti veido svarīgu potenciālo **uzņēmēju** avotu Eiropā. Viņu uzņēmumiem ir būtiska ietekme uz ES ekonomisko izaugsmi. Etnisko minoritāšu uzņēmējdarbības tīkls tika izveidots, lai apmainītos ar informāciju, ar mērķi pārvarēt grūtības, dibinot jaunu uzņēmumu. Pētījums par labu praksi šajā jomā tiks publicēts un 2008. gada pavasarī ir plānota konference[24].

Kultūras dimensijas nozīmīgums integrācijas procesā tiek arvien vairāk atzīts, un **starpkultūru dialogs**, tostarp dialoga veicināšana starp reliģiskajām kopienām un to iekšienē, kļūst par instrumentu, lai sekmētu veiksmīgu integrāciju un pretdarbotos rasismam un ekstrēmismam. 2008. gads – Eiropas starpkultūru dialoga gads dos nozīmīgu ieguldījumu pasākumu veicināšanai šajā jomā.

Pamattiesību veicināšana, diskriminācijas izslēgšana un vienādas iespējas visiem ir galvenie pamatuzdevumi integrācijas kontekstā. Starpdienestu grupa pret rasismu un ksenofobiju koordinē politikas jomas Komisijā un Pamattiesību aģentūra nodrošina speciālās zināšanas šajā jomā[25]. Pūliņi novērst strukturālās barjeras, ar kurām imigranti saskaras, tiek pastiprināti saskaņā ar "2007. gads – Eiropas vienādo iespēju visiem gads", sākot plašas diskusijas par ieguvumiem no dažādības[26]. Tā kā **sievietes** veido lielāko ES imigrantu iedzīvotāju daļu[27], viņu īpašo vajadzību risināšana tiek atspoguļota dzimumu līdztiesības dominējošas virzīšanas mehānismos, piemēram, Ceļvedī sieviešu un vīriešu līdztiesībā 2006-2010[28].

Komisija stiprināja integrācijas komponentu **sociālās integrācijas un sociālās aizsardzības politiku** jomās, ņemot vērā ES kopējos mērķus, ko dalībvalstis iekļauj valsts/reģionālajā politikā, par pamatu ņemot valsts ziņojumus un valsts sociālās aizsardzības un sociālās integrācijas ziņojumus. Šo politikas jomu uzraudzības process dod ieguldījumu integrācijas procesu īstenošanā, aizpildot atlikušās atšķirības imigrantu un dalībvalsts pilsoņu starpā[29]. Komisijā ir izveidota starpdienestu grupa par pilsētas attīstību koordinē pilsētas politiku kopienu politikas un citu **pilsētu iniciatīvu** kontekstā[30] (Eiropas pilsētu tīkls vietējai integrācijas politikai CLIP, ko koordinē Eiropas Fonds dzīves un darba apstākļu uzlabošanai), lai dalītos ar labo praksi dažādos ar integrāciju saistītos jautājumos. Īpaša uzmanība tiek

---

22 COM(2006) 815
23 Padomes dokuments 6706/07.
24 ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/ethnic.htm
25 eumc.europa.eu/eumc/index.php
26 ec.europa.eu/employment_social/eyeq/index.cfm
27 ANO Iedzīvotāju nodaļa, Migrācijas virzienu tendences: 2005. gada pārskats
28 ec.europa.eu/employment_social/gender_equality/gender_mainstreaming/general_overview_en.html
29 2007. gada kopīgais ziņojums par sociālās integrāciju un sociālo aizsardzību register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st06/st06694.en07.pdf
30 "Pilsētu dimensija Kopienu politikā (2007. -2013)" ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/urban/index_en.htm#down

pievērsta mazāk aizsargātām iedzīvotāju grupām, lai samazinātu nevienlīdzību, ņemot vērā Kopienas rīcības programmu par **veselības aizsardzību (2003.- 2008. gads)**[31].

Izglītība un mācības sniedz instrumentus, lai imigrantus un īpaši viņu pēcnācējus sagatavotu par veiksmīgākiem un aktīvākiem sabiedrības dalībniekiem. Integrācija tiek veicināta ar izglītības iniciatīvām, piemēram, izmantojot „Izglītība un apmācība 2010"[32] darba programmu. Tā kā imigrantu bērniem un jauniešiem ir sliktākas sekmes skolā nekā pārējiem skolniekiem[33], Komisijas paziņojums pētīs cēloņus un noteiks pasākumus, lai risinātu šos izglītības uzdevumus. Integrācija ir spontāns process, jo īpaši **bērniem**. Integrācijas uzdevumu risināšana jau ļoti agrā stadijā ir galvenā pieeja veiksmīgam rezultātam un ES stratēģija par bērnu tiesībām[34] ņem vērā šīs grupas potenciālu. Turklāt strukturēts dialogs ES līmenī jauniešu politikas kontekstā kā turpinājums Eiropas Jaunatnes paktam[35], dod ieguldījumu, risinot mērķa grupas īpašās vajadzības, pievēršot uzmanību jaunu cilvēku sociālai un profesionālajai integrācijai 2007. gadā un starpkultūru dialogu 2008. gadā.

3.3 ES finanšu instrumenti

ES atbalsta dalībvalstu integrācijas politiku ar dažādu finanšu instrumentu palīdzību. Kopš 2003. gada Komisija līdzfinansē starpvalstu integrācijas projektus, kas veicina sadarbību starp dalībvalstīm, reģionālajām un vietējām iestādēm un citiem dalībniekiem saskaņā ar **INTI** sagatavošanās pasākumiem[36].

Pamatprogramma solidaritātei un migrācijas plūsmu pārvaldībai 2007.-2013. gads, ar kuru izveido **Eiropas Trešu valstu piederīgo integrācijas fondu** risinās Eiropas integrācijas uzdevumus. Tās mērķis ir izveidot jaunu solidaritātes formu, kas veicinās dalībvalstu pūliņus palīdzēt imigrantiem uzņemšanu valstī un veicināt viņu integrāciju. Tā arī palīdzēs dalībvalstīm apmainīties ar paraugpraksi, veicinot sadarbību ES līmenī[37].

Eiropas Bēgļu fonds atbalsta individuālus integrācijas pasākumus tiem cilvēkiem, kas ietilpst bēgļu un papildu aizsardzības, kuru ES uzturas ilgi un pastāvīgi. Pamatprogrammā solidaritātei un migrācijas plūsmu pārvaldībai, jaunais **Eiropas Bēgļu fonds,** sākot no 2008. gada, turpinās finansēt šos mērķprojektus[38].

Sakarā ar **Eiropas Sociālo fondu (ESF)** Kopienas iniciatīva ***EQUAL*** piedāvāja inovatīvu paraugpraksi, lai novērstu un cīnītos ar imigrantu diskrimināciju darba tirgū[39]. Jaunā ESF 2007. – 2013. gadam[40] īpašā prioritāte ir palielināt imigrantu piedalīšanos nodarbinātībā un stiprināt to sociālo integrāciju. Turklāt jaunā programma ***PROGRESS*** 2007. – 2013. gadam sekmēs diskriminācijas novēršanas un dzimumu vienlīdzības principu īstenošanu.

Reģionālās politikas instrumenti arī risina migrācijas un integrācijas jautājumus, jo īpaši pilsētās. Jo īpaši Kopienas iniciatīva ***URBAN II*** **Kopienas iniciatīva** pastiprinātu uzmanību

---

31 ec.europa.eu/health/ph_programme/programme_en.htm
32 ec.europa.eu/education/policies/2010/et_2010_en.html
33 PISA 2006, OECD
34 COM(2006) 367
35 COM(2005) 206
36 ec.europa.eu/justice_home/funding/2004_2007/inti/funding_inti_en.htm
37 ec.europa.eu/justice_home/funding/integration/funding_integration_en.htm
38 ec.europa.eu/justice_home/funding/refugee/funding_refugee_en.htm
39 ec.europa.eu/employment_social/equal/index_en.cfm
40 ec.europa.eu/employment_social/esf2000/2007-2013_en.html

pievērš sociālai integrācijai pilsētās ar nelabvēlīgiem dzīves apstākļiem[41] un ***URBACT*** programma pieredzes apmaiņai par pilsētu vides attīstības jautājumiem ņem vērā īpašus ar dažādību saistītus uzdevumus, ar kuriem saskaras Eiropas pilsētas. Šāda pieeja tiks turpināta programmā ***URBACT II*** 2007. – 2013. gadam[42].

4. VALSTU INTEGRĀCIJAS POLITIKU TENDENCES[43]

Trešo valstu pilsoņu integrācija bija apspriežu tēma, kas pievērsās diskriminācijas fenomenam un kultūras un reliģijas dažādībai. Dažos gadījumos dramatiski notikumi būtiski ietekmēja imigrācijas uztveri sabiedrībā. Daudzas dalībvalstis noteica jaunas prioritātes un pārskatīja savu politiku. Vairums dalībvalstu integrācijas politikā esošās koncepcijas ir apvienotas Kopējos integrācijas pamatprincipos, un tās dažādā apjomā ir atspoguļotas to integrācijas stratēģijās.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 1. Vairāki pasākumi ir pieņemti dalībvalstīs, lai sekmētu integrāciju kā divpusēju procesu. Tomēr šo principu saprātīgā veidā ieviestu dzīvē ir ilgtermiņa uzdevums, kam nepieciešams turpmāks darbs. Strukturāli pasākumi, kas vērsti uz vietējās sabiedrības sagatavošanu pielāgoties dažādībai, joprojām ir maz aplūkoti valstu stratēģijās.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 2. Pamatvērtības - brīvība, demokrātija, tiesiskums, cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošana tiek uzskatītas par svarīgiem jauno politiku elementiem. Vairākas dalībvalstis ir ieviesušas pasākumus, lai sniegtu zināšanas par pamatvērtībām pilsoniskās ievirzes programmās.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 3. Imigrantu integrācija darba tirgū joprojām ir valstu integrācijas politikas viens no galvenajiem uzdevumiem. Aizvien vairāk tiek īstenoti pasākumi, kas stiprina šo aspektu, ieskaitot bezdarba novēršanu izglītojot un apmācot, efektīvākās sistēmas kvalifikācijas atzīšanai, cīņa ar diskrimināciju darba vietā un sieviešu imigrantu nodarbinātība.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 4. Vairums dalībvalstu uzskata uzņēmējas valsts valodas pamatzināšanas kā būtisku integrācijas elementu. Vairums dalībvalstu vērš savu integrācijas stratēģiju uz ievadprogrammām, ieskaitot (dažkārt obligāti) valodu un pilsoniskās orientācijas kursiem jauniebraucējiem. Aizvien vairāk dalībvalstu palielina kursu elastību, pievēršot uzmanību īpašām vajadzībām. Tikai dažas dalībvalstis veic pamatīgu šo darbību izvērtējumu.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 5. Sekmīga integrācijas politika ietver izglītību un mācības kā integrācijas procesa pamatelementus. Dalībvalstu uzmanība ir vērsta uz valodu kursiem un palīdzību integrēties skolā. Daudzas iniciatīvas veicina cieņu pret dažādību izglītības vidē un sniedz atbalstu skolotājiem. Tomēr imigrantu bērni un jaunieši saskaras ar sarežģījumiem, kurus jāturpina risināt.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 6. Lai gan arvien vairāk dalībvalstu paaugstina pakalpojumu sniedzēju spējas sadarboties ar imigrantiem, tās piešķir dažādu nozīmības pakāpi šim jautājumam. Dažās dalībvalstīs ir sāktas iniciatīvas par vienlīdzīgu piekļuvi valsts

---

41 ec.europa.eu/regional_policy/urban2/index_en.htm

42 urbact.eu/towards-urbact-2.html

43 Šī nodaļa veidota no dalībvalstu atbildēm uz Komisijas anketas jautājumiem. Skatīt pielikumu Kopsavilkuma ziņojums par integrācijas politiku 27 ES dalībvalstīs.

iestādēm, ieskaitot diskriminācijas novēršanu un informējošus pasākumus. Sadarbību veidošana starp varas iestādēm un uzņēmumu iesaistīšana apspriedēs par integrāciju ir pasākumi, kas tikai tagad tiek veidoti.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 7. Ikdienas saskarsmes nozīmība un vietējo darbību lomu uzsver vairums dalībvalstu, lai gan apjoms, kādā šīs darbības ir atspoguļotas integrācijas stratēģijās, ir ļoti dažāds. Pasākumi, kas veicina imigrantu un vietējās sabiedrības saskarsme, ieskaitot kopīgas pieredzes apmaiņā, joprojām ir mazskaitlīgi.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 8. Dalībvalstu tiesību akti garantē cieņu pret visam reliģijām un nodrošina diskriminācijas pēc reliģiskās piederības novēršanas principu. Starpreliģiskā dialoga kā plašākas starpkultūru iniciatīvas nozīmība ir plaši atzīta, pasākumi, kas veicina šo pasākumu, bieži ir *ad hoc* reakcija uz esošiem notikumiem. Dažās dalībvalstīs šāds dialogs tiek veicināts strukturētākā veidā.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 9. Imigrantu dalība demokrātiskajā procesā aizvien biežāk tiek uztverts ka veiksmīgas integrācijas nozīmīgs aspekts. Aizvien vairākos gadījumos migrantu pārstāvji ir iesaistīti integrācijas politikas uzlabošanā/īstenošanā. Jo īpaši ir pieaugoša interese par pilsonības iegūšanu un naturalizācijas procesu, kas ir elementi, kas pastiprina iespējas iekļauties jaunajā sabiedrībā. Tikai nedaudzas dalībvalstis piešķir trešo valstu pilsoņiem balsstiesības pašvaldību vēlēšanās.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 10. Vairums dalībvalstu ir pastiprinājušas spēju iekļaut integrācijas politiku visās attiecīgajās politikās, kā arī izstrādāt mērķtiecīgus pasākumus. Tomēr efektīva informācijas apmaiņa, koordinācija ar visiem valsts pārvaldes posmiem un ieinteresētām personām pienācīgas uzmanības pievēršana dzimumu līdztiesības iekļaušanai un īpašām migrantu jauniešu un bērnu vajadzībām, joprojām ir svarīgs uzdevums.

Kopējie integrācijas pamatprincipi 11. Dalībvalstis arvien vairāk uztver vajadzību sistemātiskākā veidā veicināt spēju vākt, analizēt un izplatīt ar integrāciju saistītu informāciju, tostarp statistiku iedalījumā pa dzimumiem. Sīkākas ziņas palīdz izvairīties no pārpratumiem un uzlabo imigrantu ieguldījuma pamanāmību uzņēmējvalsts sabiedrības attīstībā. Turpmāks progress ir vajadzīgs, lai uzraudzītu un novērtētu integrācijas politikas un programmas, lai noteiktu specifiskus indikatorus.

5. SECINĀJUMI

Padomes 2007. gada jūnija secinājumi iezīmē jaunu soli ES integrācijas programmu vadībā. Secinājumos uzsvērta nepieciešamība apsvērt pieejas integrācijai, iesaistot sabiedrību kopumā un atzīstot starpkultūru dialogu par svarīgu integrāciju veicinošu instrumentu.

Lai turpinātu ES politiku, balstoties uz kopējiem integrācijas principiem un kopēju integrācijas programmu, Komisija ierosinās jaunas iniciatīvas. Integrācijas kontaktpunktu tīkls šajā jomā spēlēs nozīmīgu lomu.

Komisija izpētīs vairākas koncepcijas par **piedalīšanos un pilsoniskumu** un to ietekmi uz integrācijas procesu. Apspriedes, iesaistot ieinteresētās puses un imigrantu pārstāvjus, tiks veicinātas visos līmeņos.

Komisija arī izvērtēs **kopīgās Eiropas migrantu integrācijas sistēmas** pievienoto vērtību, kas pamatojas uz paraugpraksi sagatavot vadlīnijas par dažādiem integrācijas procesa

aspektiem (ievadkursi, veicināt imigrantu un citu pilsoņu iesaistīšanos vietējā sabiedriskajā dzīvē, u.c.).

Plašsaziņas līdzekļu ietekme, nosakot sabiedriskās apspriešanas virzienu, ir vispārīgi atzīta, jo tie var **veicināt izpratnes veidošanu**, novērst pārpratumus un iesaistīties dažādu sabiedrības grupu saprātīgās debatēs. Ņemot vērā nesenos pētījumus[44], Komisija pārbaudīs veidus kā nodrošināt, ka iespējām, ko nodrošina imigranti, sabiedrības attīstībai, ekonomiskai izaugsmei un kultūras dažādībai, tiek pievērsta sabiedrības uzmanība un tās tiek plašāk atzītas.

Komisija arī izpētīs kā integrācijas process varētu dot lielāku ieguldījumu **sociālās atstumtības un imigrantu diskriminācijas novēršanā**, galvenokārt pievēršot uzmanību jaunatnei un dažādības uzraudzībai, lai novērstu atstumšanu no uzņēmējvalsts sabiedrības puses..

Kritērijiem, kas attiecas uz dažādiem integrācijas aspektiem, efektīvi jāveido politika un jāuzlabo rādītāji, mācoties no augstākajiem standartiem. Komisija izskatīs veidus kā turpināt veicināt **kopēju indikatoru un indeksu** lietošanu dalībvalstīs, lai novērtētu integrācijas programmas un sniegtu rādītājus salīdzinošai analīzei.

Nobeigumā Komisija apsvērs iespējas **pārveidot gada ziņojumu par migrāciju un integrāciju**, lai izveidotu to par mūsdienīgu instrumentu integrācijas politikas attīstības salīdzinošai analīzei. Tā piedāvās **jaunu koncepciju**, lai dotu efektīvāku informācijas un uzraudzības instrumentu. Turklāt Komisija turpinās uzraudzīt attiecīgo EK tiesību aktu īstenošanu un to ietekmi uz trešo valstu piederīgo integrācijas procesu.

---

44 Migrācija un sabiedrības uztvere, BEPA 2006

Pielikums (informācijai).

Summary Report on Integration Policies in the EU-27

This Summary Report has been drafted on the basis of a questionnaire completed by the National Contact Points on Integration[45]. The questionnaire refers to third-country nationals who are legally residing in the Member States, both newly-arrived and long-established immigrants and refugees.

The aim of the questionnaire was to gather specific information concerning various dimensions of the integration process in the Member States for the calendar year 2005 and the first half of 2006. The Report is structured along the lines of the Common Basic Principles on integration (CBPs) and in keeping with the Common Agenda for Integration.

The CBPs and the Common Agenda are well known by those directly involved in integration policies at national level. Measures aiming at disseminating them further to a wider group of policy-makers and to civil society are undertaken. In **Bulgaria** and in the **Slovak Republic** they are discussed and presented to the broader public. They are increasingly mentioned in official declarations and political statements. Some Member States, such as **Austria,** the **Czech Republic, Denmark** and **Spain,** refer to the CBPs on a regular basis when dealing with immigration and integration issues. In the **Czech Republic** and **Greece,** the CBPs enriched the debate leading to the adoption of new legislation. They are also explicitly incorporated in some Member States' programmes. In the **Spanish** Strategic Plan on Citizenship and Integration, a full text version of the CBPs is reproduced and reference is made to the Common Agenda for Integration. In the consultations held with stakeholders about the content of the Strategic Plan, extensive information was given on integration initiatives taken at the EU level. In **Ireland,** the CBPs continue to inform the policy making process and all projects submitted for funding from a recently announced Immigrant Integration Fund are required to reflect the CBPs.

1. 'Integration is a dynamic, two-way process of mutual accommodation by all immigrants and residents of Member States'

In the Czech Republic and Greece, this principle is part of, respectively, the 'Updated Concept of Immigrant Integration' **and the new 'Integrated Action Plan'.** In **Slovenia,** a 'Unit for cultural rights of minorities and for the development of cultural diversity' was established within the Ministry of Culture to support the better understanding and co-existence of different cultural identities. **In Belgium, the French and Flemish Communities set up programmes for intercultural communication and awareness-raising on the rights of foreigners targeting both the host society and immigrants. In Denmark, a fund supports local projects such as the 'Copenhagen Day of Dialogue' including intercultural activities and debates. For the 'Danish Constitution Day', a competition for young people, focused on subjects of democracy and integration and widely covered by the media, is prepared.** The **Swedish** government declared the year 2006 the Swedish Year of Multiculturalism' to promote opportunities for all to participate in cultural life and to create co-operation between various cultural traditions. In **Luxembourg,** the 'Neighbours' Festival', the 'Festival of migrations, cultures and citizenship' and other multicultural initiatives are organised to promote integration. **In Finland, immigrants who obtain Finnish nationality**

[45] Replies have been received from all Member States except Cyprus and Malta

are invited to the 'Theme day of nationality' in the city of Turku. A 'Multicultural personality of the year' and a 'New resident of Turku of the year' are elected. In **The Netherlands,** primary and secondary schools are encouraged to organise initiatives for the promotion of civic citizenship and integration. Within the new **Irish** National Action Plan against Racism 'Planning for Diversity', local partnership companies support anti-discrimination and integration initiatives. In the **Slovak Republic,** the new 'Action Plan to Prevent All Forms of Discrimination, Racism, Xenophobia, Anti-Semitism and Other Forms of Intolerance' was adopted. Measures involving the media to promote understanding of immigration are undertaken actively in **Belgium, Ireland, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Portugal, the Slovak Republic, Spain, Sweden, The Netherlands** and the **United Kingdom.** In **Latvia,** the 'International Tolerance Day' was organised in collaboration with the media. In **Lithuania,** a new version of the 'Code of Ethics of Journalists and Publishers' was approved to shape understanding of diversity. In **Portugal,** many initiatives are carried out to manage cultural diversity including television and radio programmes, such as the 'Week of Cultural Diversity'. In the **United Kingdom**, the 'Improving Opportunity, Strengthening Society' strategy and the 'Community Cohesion Toolkit' focusing on the role of the media are among the measures launched to foster a sense of common belonging.

2. 'Integration implies respect for the basic values of the European Union'

A number of Member States, including Belgium, Denmark, Finland, France, Germany, Luxembourg and The Netherlands refer to the basic values of the European Union in introductory programmes for newly-arrived third-country nationals. **Some countries increasingly** promote EU basic values through broader initiatives. In **Belgium,** a 'Committee of Seven Wise Men' elaborated on basic values and presented its recommendations to the Flemish government to harmonise civic integration courses. T**he French Community supports educational programmes targeting school teachers and students. Interdisciplinary citizenship courses will be included in the curriculum of all mandatory educational programmes.** In **France,** the concept of integration includes a strong political and civic dimension reflecting common republican values which are discussed by the 'High Council of Integration.' In **Lithuania,** civic orientation and integration courses on the host society's culture and history are organised for people granted asylum. In **Luxembourg,** compulsory civic education courses are provided to those applying for nationality. **In Bulgaria, a project 'Civic education – road to Europe' is organised targeting young people. Sweden set up initiatives to raise awareness on basic values including a new 'National Action for Human Rights', as well as a specific programme to combat violence and oppression in the name of honour.** In **The Netherlands,** a declaration of 'Solidarity with The Netherlands', covering respect for common values, is pronounced during naturalisation ceremonies.

3. 'Employment is a key part of the integration process and is central to the participation of immigrants, to the contributions immigrants make to the host society, and to making such contributions visible'

The contribution of immigrants to the economic growth and development of the host society is increasingly recognised, as **underlined by Greece, Italy** and **Spain. To facilitate the labour market integration of immigrants the Czech Republic has planned a simplification of bureaucracy and the possibility to reside legally while looking for a job.** In **Spain,** a **new system 'Catalogue of Labour Shortages in Specific Occupations' has been set up to identify shortages and to allow for a swift processing of residence and working permits. Portugal** established 'Offices of Employment and Entrepreneurial Support

for Immigrants' within the 'National Immigrant Support Centres', and it launched an advertising campaign 'Immigrant Portugal, Tolerant Portugal'. **In Poland, a number of labour market integration measures are carried out by the Intercultural Centre for Vocational Adaptation and the Work Club of the Polish Humanitarian Organisation.** In the **Slovak Republic,** the process of assessment of qualifications and skills and the access to vocational training has been simplified. A specific web-site has been created to advertise vacancies and provide information to employers. **The Danish government concluded a political agreement 'A new change for everyone' on access to jobs and education, including new financial incentives to municipalities and obligations for local authorities to provide job offers.** In **Ireland,** publications such as the 'Know before you go' booklet including information on finding employment for newly-arrived immigrants and the 'Employment Rights Information Booklet' are available in multiple languages. The 'Employment for Parents of Irish Born Children Programme' promotes the employment of third-country national parents of an Irish born child and the study *'An Exploration of Local Strategies for the Integration of Migrant Workers and their Families' was carried out.* **In France, a group of big enterprises drafted a 'Diversity Charter', which is now being signed by many other employers, to commit themselves to create an intercultural environment among their staff. The Finnish Ministry of Trade and Industry established a working group to reinforce immigrant entrepreneurship through networking, interaction, education and training, development of advisory services and information.** In **The Netherlands,** an action plan was adopted to further develop immigrant entrepreneurship and a monitoring system against discrimination at the work place is being set up. **A 'Diversity Unit' was established by the Belgian federal government to fight against discrimination at work and to promote equality. The Flemish Community organises individual labour market insertion programmes for newly-arrived third-country nationals as part of introductory programmes. In Greece,** interventions in favour of unemployed immigrant women are a priority. In **Sweden,** the employment office for immigrants created a special team to provide support before and during the initial period in a new job. **Austria promotes employment of immigrants in the public sector. In the United Kingdom, within certain industry sectors, language teachers and integration experts are available to develop schemes for labour market integration of immigrants.**

4. 'Basic knowledge of the host society's language, history, and institutions is indispensable to integration; enabling immigrants to acquire this basic knowledge is essential to successful integration'

In most of the Member States, including Austria, the Czech Republic, Denmark, Germany, Greece, Italy, Latvia, Luxembourg, Portugal and Sweden, information material and welcome packages in various languages are available for newly-arrived third-country nationals. Introduction programmes are established in most Member States and they are compulsory in some countries, i.e. Austria, Belgium, Denmark, France, Germany, Greece and The Netherlands. In Austria, immigrants have to sign an Integration Agreement and to follow German language training in order to receive a residence permit. The City of Vienna provides special cheap courses for young and long-term immigrants. In Denmark, an examination on Danish society, history and culture has to be taken to obtain Danish citizenship and a basic civic test will also be introduced for some categories of immigrants. In the United Kingdom, the 'Life in the United Kingdom: A Journey to Citizenship' syllabus to prepare for the citizenship test was published. In **Portugal,** the 'Portugal Welcomes You' programme provides language and introductory citizenship courses for newly-arrived third-country nationals. In **France,**

knowledge of the French language, values and institutions is a pre-condition to acquire a long-term residence permit. Language courses, including an examination and a certificate, are compulsory depending on the level of knowledge and they are free of charge for newly-arrived third-country nationals. They are organised in a flexible way according to different needs and child care is available during classes. In **Germany,** language classes are compulsory depending on the level of knowledge and integration courses provide orientation and basic knowledge of German institutions. **In Lithuania, Slovenia, Romania and the United Kingdom a personal integration plan is drafted for every refugee. Italy** and **Spain** foresee introduction courses with a focus on vocational training in their territories, as well as in the immigrants' countries of origin. **The Netherlands** organises compulsory pre-departure examinations on language and civic orientation for immigrants, with the exclusion of refugees and asylum seekers, to be taken in the country of origin. In **Ireland,** citizens' information centres are located in every town and cultural orientation programmes and information leaflets are also available. Stakeholders were involved in the organisation of language courses to provide an effective service. In **Luxembourg,** a pilot project for language classes in French and Luxembourgish 'Cours Inlux' has proved to be very successful and will be renewed. In **Poland, a web-site was set up after consultation with refugees, in order to provide them with the most useful information and a newspaper addressing immigrants is drafted with their contribution.**

5. 'Efforts in education are critical to preparing immigrants, and particularly their descendants, to be more successful and more active participants in society'

In **Austria**, intercultural teaching and learning are principles of federal law, implemented by providing training and support to teachers and promoting anti-discrimination activities in all schools. In **Finland,** municipalities are granted an increased State subsidy to support young immigrants speaking other languages and teaching in their mother tongue is available. The general school programme includes teaching on foreign cultures. In **Spain,** half of the 'State Fund for Reception, Integration and Education' is used by schools to develop reception programmes for newly-arrived young immigrants and their families, to provide teaching support during an initial period and to hire intercultural mediators. Teaching exchange programmes with third countries and a movie 'Settlers' on interculturality at school are examples of initiatives undertaken. **In Belgium, the French Community develops courses in the language and culture of origin of immigrants and courses promoting openness towards other cultures. In all parts of the country, reception programmes, bridging classes and language courses are organised to facilitate the introduction of newly-arrived young third-country nationals. In Bulgaria, the national programme for the development of education and training foresees specific measures targeted at children speaking another language. Data and research on performance at school are analysed. In Estonia, relevant resources are allocated to train teachers of Estonian as a second language and for bilingual education. In Romania, free courses of Romanian are available for adults and training for teachers is organised to address better the need of students. Finland and Hungary provide classes in various languages as preparatory courses for the integration of immigrant children into the general education system. Greece organises reception and tutorial classes to ease the integration into schools and other measures are set up to ease enrolment and to support families.** In **Luxembourg,** a reception unit for young immigrants who arrive in the course of the school year was created and intercultural mediators and special staff are available to help with language difficulties. In **Portugal,** the 'Choices Program' aims at preventing low level of achievements and early school-leaving and the 'Between Cultures Secretariat' promotes intercultural education within

the wider educational system by training of teachers. **C**lasses of Portuguese as a second language are available in schools. In the **United Kingdom**, within the framework of the 'Aiming High' strategy, funding and guidance materials are provided to local authorities and school boards in order to address the needs of immigrant children and youth. In **The Netherlands,** schools and local authorities organise meetings at least once a year to avoid segregation and to promote integration. **In Poland, training for teachers is available and a conference was organised on measures tackling language difficulties of immigrant children. A kindergarten project 'Children of the World' addresses integration challenges at an early stage with the interaction of children of different origins through arts and games.** In **Ireland,** the 'Department of Education and Science' established a steering committee to co-ordinate responses to the educational needs of newly-arrived young immigrants and to put in place a system of language support for non-English speakers. New 'Guidelines on Intercultural Education in Primary School' are published to support teachers and school management in developing a more inclusive classroom environment. **In Sweden, a specific curriculum for learning Swedish as a second language exists and the 'Higher Education Act' requires higher education institutions to promote actively recruitment of immigrants**. **In France, language tuition and introductory courses are available at school. Recent measures focus on the participation in preparatory courses for university studies and on the smooth transition into the labour market.**

6. 'Access for immigrants to institutions, as well as to public and private goods and services, on a basis equal to national citizens and in a non-discriminatory way is a critical foundation for better integration'

In **Italy,** access to social services for immigrants is eased by mediatory services. Legal advice, information and orientation desks are available at the local level. **In Lithuania, access to public offices is facilitated by interpretation services and information in other languages. In Austria, special multi-language information desks are available for various services.** The User Panel of the **Danish** Immigration Service is set up to bring together the Danish Immigration Service and immigrant's representatives. In **Poland,** training is organised for people working with refugees and a centre provides information on legislation and available services within public institutions. In **Sweden,** all government agencies have to adopt action plans to take into account cultural diversity in recruitment procedures and a system with de-personalised applications for jobs will be tested. In **The Netherlands,** an anti-discrimination project within the structures of the government is launched. In **Finland,** the Ministry of Labour produced a 'Handbook on equality data' containing good anti-discrimination practices. In the **Czech Republic,** multicultural education and improvement of language skills of public administration staff is an increasing priority. **Bulgaria implements a training project to teach social assistants to work in multiethnic environments.** In **Romania,** public services may employ interpreters and cultural mediators and train their staff to ease the access of immigrants to services. In the **Slovak Republic,** training for the staff of labour, social and family affairs offices is available, as well as consulting and mediatory services. In **Hungary,** desk officers of family support centres and social and labour offices participate in training on integration issues. **In Latvia, a 'Centre of trust' is being built for third-country nationals as a contact point with the institutions.** In **Ireland,** the newly established 'Irish Naturalisation and Immigration Service' **acts as a one-stop-shop providing a single access point to services.** Interpretation support, anti-racism and intercultural training is available for service providers**.** Government Departments and State Agencies provide information, in multiple languages, on the rights and entitlements of access to a wide range of public services. In **Portugal,** national and local immigrant support centres are one-stop-shops set up for the

delivery of services with the involvement of socio-cultural mediators. An 'SOS Service for Immigrants' and a simultaneous translation service provide help and information in various languages with the assistance of socio-cultural mediators. Within the pilot project 'Strategic Upgrade of National Refugee Integration Services' (SUNRISE), in the **United Kingdom** a personal caseworker provides information and advice to facilitate access to services.

7. 'Frequent interaction between immigrants and Member State citizens is a fundamental mechanism for integration. Shared forums, intercultural dialogue, education about immigrants and immigrant cultures, and stimulating living conditions in urban environments enhance the interactions between immigrants and Member State citizens'

Some Member States, such as **Greece** and **Italy,** stress in particular the role of cultural mediators, as well as of volunteering and third sector organisations facilitating the interaction between immigrants and the host society. In **Austria,** a special department for integration and diversity matters forms a point of co-operation between immigrants' organisations, non-governmental organisations and the City of Vienna. In **Ireland,** local community groups are funded to provide day-to-day support and to promote participation of newly-arrived third-country nationals in local community life. **In Bulgaria, the 'Sports Vacation Programme' promotes tolerant inter-ethnic relations. In Estonia, an employment exchange programme between different regions of the country is developed to promote interaction.** In **Denmark**, the participation of immigrants in volunteering organisations is promoted. In **Lithuania,** a web-site for various minorities' organisations is created to reach a broader public. In **Luxembourg,** a pilot project to organise entertainment workshops for the interaction of national citizens with immigrants has been successful and will be repeated in many towns. In **The Netherlands,** many projects in the context of the 'Broad Initiative for Social Cohesion' have been launched including the 'Not beside but with each other' campaign to avoid segregation. A major project to collect examples of co-operation among young people of different cultures is broadly covered by the media. In the **United Kingdom**, measures to engage together more closely immigrants and the host population include an action plan on intercultural dialogue, a government 'Respect Task Force' and the cohesion guidance 'Leading Cohesive Communities – a guide for leaders and chief executives'.

8. 'The practice of diverse cultures and religions is guaranteed under the Charter of Fundamental Rights and must be safeguarded, unless practices conflict with other inviolable European rights or with national law'

Denmark set up various initiatives fostering intercultural dialogue and stressing religious diversity, including dialogue meetings between the Danish Prime Minister and the Minister for Integration and various ethnic minority organisations. Germany organised a federal level conference to launch a long-term dialogue process with representatives of Muslim communities. In **Finland,** a working group on intercultural and inter-religious dialogue was established within the 'Advisory Board for Ethnic Relations'. It acts as a permanent forum for discussion and exchange of information between religious communities and national authorities to increase mutual understanding. In **Italy,** a 'Council for Italian Islam' was set up to support the central government in gaining an insight on problems faced by Muslim communities and to establish a permanent dialogue. In **Latvia,** an anti-discrimination project 'Information campaign against Islamophobia' is being implemented and an on-line encyclopaedia on religious diversity and postcards on inter-religious dialogue have been prepared. In **Luxembourg,** a public conference is organised every year by an inter-religious group representing all major faiths. In **Sweden,** the Minister responsible for religious

affairs holds regular meetings with representatives of different religious communities aimed at reinforcing mutual understanding and trust. In **The Netherlands,** training for spiritual leaders is organised by Muslims' organisations and the Ministry of Education, Culture and Science and the Ministry for Immigration and Integration.

9. 'The participation of immigrants in the democratic process and in the formulation of integration policies and measures, especially at the local level, supports their integration'

In Belgium, the **Czech Republic, Finland, Hungary, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Portugal, the Slovak Republic, Slovenia, Spain, Sweden** and soon in **Greece,** third-country nationals are, in principle, entitled to vote in local elections. However, legislative frameworks regulating political participation vary widely. In most of these countries, such voting rights are linked to the length of regular stay or are only recognised to specific categories of third-country nationals. In other Member States, they are only granted to citizens of third countries with which specific bilateral arrangements exist. In **Luxembourg,** awareness-raising campaigns will be organised to inform immigrants about their voting rights at the local level and a **proposal has been presented to extend the competences of municipal advisory councils for foreigners ('Commissions communales consultatives') to favour their participation in public life. In Belgium, the Walloon and Brussels Capital governments encouraged third-country nationals to register to vote in local elections. Cities and communities with a high concentration of minorities are obliged by the Flemish government to facilitate their participation in local policies through special consultative councils and activities of the 'Forum for Ethnic Minorities'. In a growing number of countries, specific support for immigrant women organisations is provided. The Czech Republic, Denmark, Estonia, Greece, Italy, Portugal** and **Spain** involve immigrants' representatives, as well as other civil society actors and different stakeholders, **in the elaboration and/or implementation of integration policies. In Portugal, the Consultation Council for Immigration Affairs (COCAI), consisting of five immigrants communities, plays an important role in drawing immigration policies. A 'Council for Ethnic Minorities' has been established in Denmark to advise the Ministry of Integration and integration councils are active at the local level. In Spain, the 'Forum for the Integration of Immigrants', a three-tiered consultative body created by the government, involving immigrants' associations, social partners, non-governmental organisations and public administration, was renewed with enlarged composition and competences. Its consultation has become mandatory for any legal or practical initiative in the field of integration at national level.** In **France,** the 'National Council for the Integration of Immigrant Population', including representatives of immigrants' associations, has been re-established and is regularly consulted by the Ministry in charge. In **Ireland,** funding is provided to immigrants' organisations to promote their participation in the democratic process. Irish partnership companies also facilitate the establishment of local level forums which enhance dialogue and interaction between relevant service providers, representatives of the community and voluntary sector and representatives of immigrants' communities. In **Italy, a** 'Council dealing with third-country nationals and their families' **will be established at national level and** 'Immigration Territorial Councils' are set up at local level. **In Sweden, government funding has been made available to create a network of elected representatives from municipalities and County Councils to promote an intercultural environment.** In the **United Kingdom**, a 'Commission on Integration and Cohesion' has been set up, involving various stakeholders, to elaborate practical steps in order to make local communities more cohesive and integrated.

10. 'Mainstreaming integration policies and measures in all relevant policy portfolios and levels of government and public services is an important consideration in public-policy formation and implementation'

In the Czech Republic, all relevant Ministries apply integration mainstreaming in the development of departmental policies and legislation. In the French Community of Belgium, all Ministers commit themselves to undertake concrete actions to promote cultural pluralism and mutual comprehension. In Finland, an integration advisory board was established to co-ordinate activities of various Ministries. 'The Integration Act' was amended so that measures focusing on public general services take into account the needs of immigrants. In **Greece,** an inter-ministerial committee, supported by a special committee involving experts, was established by the Minister of Interior, Public Administration and Decentralisation to improve the level of co-operation and co-ordination on integration. In **Romania,** inter-institutional co-operation is developed by co-ordination meetings organised with representatives of various governmental institutions and non-governmental organisations. **Ireland** established the 'Irish Naturalisation and Immigration Service' to bring together the various strands of government activity. Within these revised structures, a new 'Integration Unit' is being established to promote and co-ordinate all social and organisational measures. **France** strengthens efforts in terms of public services and social measures in the areas where immigrants are more present.

11. 'Developing clear goals, indicators and evaluation mechanisms are necessary to adjust policy, evaluate progress on integration and to make the exchange of information more effective'

In **Denmark,** a study on integration indicators is under way and benchmarking of integration efforts at municipal level is published every year by the Minister of Refugee, Immigration and Integration Affairs to identify best practices. **The Swedish 'Integration Board' monitors the situation and progress of integration policies, analysing various aspects of Swedish society and producing yearly reports to assist decision-making in this field.** In **Portugal,** the 'Immigration Observatory' carries out research to support the development of integration policy. In **Romania,** comprehensive research on the situation of persons granted protection, including the analysis of many integration aspects, has been carried out. Its policy recommendations will be used for drafting future measures. **Germany** and **Estonia** selected external contractors to evaluate their integration programmes in order to inform future policy-making and enable adjustments for more effective policy outcomes. In **Estonia,** a public opinion survey was also carried out. In **Ireland,** all State funding initiatives on integration have clear performance indicators. Procedures are in place to monitor the implementation of funded projects and to inform developing integration policy. In the **Czech Republic,** within the 'Commission for the Integration of foreigners' one of the working groups deals also with the setting up of integration indicators.